

Onderwerp

Samenwerkovereenkomst Oostvaardersoever planning- en studiefase

Kern mededeling:

Op 6 november 2025 hebben zeven organisaties officieel de volgende stap gezet voor het project Oostvaardersoever. Provincie Flevoland, gemeenten Almere en Lelystad, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Waterschap Zuiderzeeland en Stichting Het Flevo-landschap tekenden een samenwerkovereenkomst om samen verder te werken aan de volgende fase van het project. Hiermee is een belangrijke mijlpaal genomen richting realisatie.

Mededeling:

Het Markermeer, de Oostvaardersplassen en de Lepelaarplassen zijn 3 bijzondere Natura2000-gebieden in het hart van Nederland. Deze gebieden hebben elkaar veel te bieden en gaan elkaar dankzij Oostvaardersoever vinden én versterken. Water- en visverbindingen zorgen ervoor dat vissen en voedingsstoffen zich beter kunnen verspreiden tussen de gebieden. De natuur wordt niet alleen versterkt, maar ook beleefbaar gemaakt. Zo kunnen plant, dier én mens profiteren. Het project verbindt het Markermeer dus met de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen. Zo ontstaat een sterk en levendig natuurgebied dat ook Nationaal Park Nieuw Land versterkt.

Met het ondertekenen van de overeenkomst is de voorbereidingsfase afgerond. In januari 2026 start het ingenieursbureau, dat een ontwerp gaat maken op basis waarvan de vergunningen kunnen worden aangevraagd. Daarna starten de voorbereidingen voor realisatie en volgt er een technische sessie voor uw Provinciale Statenleden.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Samenwerkovereenkomst	3442092	Ja

Registratienummer

3443602

Datum

6 november 2025

Afdeling/Bureau

ETGO

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Nationaal Park **NIEUW LAND**

Samenwerkovereenkomst inzake de Planning- en Studiefase
van het Project Oostvaardersoever

Kilometerpaal
Bridging van Infrastructuur en Natuur

NATUURPROGNOSE
**HET FLEVO
LANDSCHAP**

**ZUIDERZEE
LAND**

PAGW
Werken aan een
levende delta

De ondergetekenden:

De minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, handelend in de hoedanigheid van bestuursorganen en als rechtsgeldige vertegenwoordigers van de Staat der Nederlanden, gezeteld te Den Haag, namens dezen de wnd. hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Midden-Nederland, F. Hanneman, hierna te noemen **“Rijkswaterstaat”**;

Provincie Flevoland, te dezen krachtens een, door de Commissaris van de Koning op grond van artikel 176 lid 2 Provinciewet, verleende volmacht, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gedeputeerde H. Hofstra, ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 28-10-2025, kenmerk 3441653, hierna te noemen: **Provincie Flevoland**,

Gemeente Lelystad, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester van die gemeente, namens deze, wethouder S. Kruis, hierna te noemen **‘Gemeente Lelystad’**,

Gemeente Almere, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester van die gemeente, namens deze, wethouder J. Luijendijk hierna te noemen **‘Gemeente Almere’**,

Waterschap Zuiderzeeland, op grond van artikel 95 van de Waterschapswet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de dijkgraaf H.C. Klavers van dat waterschap, hierna te noemen **‘Waterschap’**,

Staatsbosbeheer, gezeteld te Amersfoort rechtsgeldig vertegenwoordigd door Hoofd Staatsbosbeheer Flevoland, R. Tienkamp, hierna te noemen **‘Staatsbosbeheer’**,

Stichting Flevo-landschap, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de directeur bestuurder P. Makkink, hierna te noemen **‘Het Flevo-landschap’**,

Hierna gezamenlijk ook te noemen: **‘Partijen’**.

Overwegende dat:

- a. Op grond van de nationale Verkenning Grote Wateren (VGW), de minister van Infrastructuur en Waterstaat en staatssecretaris Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur hebben gekozen voor een ambitie voor de versterking van de grote wateren waarin een klimaatbestendige en robuuste waternatuur samengaat met een krachtige economie.
- b. De ecologische kwaliteit van het Markermeer – IJmeer sinds de jaren negentig fors is veranderd en daarom in de Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM 2013) voor het Markermeer-IJmeer het toekomstperspectief een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES) is geformuleerd wat inhoudt: dat Partijen het projectgebied Oostvaardersoevers benaderen als een groot samenhangend ecologisch systeem dat vitaal, gevarieerd en robuust is en dat juridische ruimte biedt om de gewenste (grootschalige) ruimtelijke en recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken.
- c. De Stuurgroep Markermeer-IJmeer de voortgang van de realisatie van Toekomstbesteding Ecologisch Systeem (TBES) monitort. De Stuurgroep het Panorama Markermeer-IJmeer heeft laten opstellen waarin de verbinding van de moerassen van de Oostvaardersplassen-Lepelaarplassen met het Markermeer genoemd wordt als een van de ecologische opgaven.
- d. Binnen de Agenda IJsselmeergebied 2050 acht gebieden zijn aangewezen waar kansrijke mogelijkheden zijn om het ecosysteem zo robuust te maken dat de gevolgen van klimaatverandering en duurzaam gebruik veerkrachtig opgevangen kunnen worden. Een van de acht gebieden is Oostvaardersoevers.
- e. Natuurorganisaties, de gemeenten Lelystad, Almere en Provincie Flevoland de ambitie hebben om de gebieden Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen (deel van het) Markermeer en Marker Wadden te benaderen als een groot samenhangend natuurgebied (Nationaal Park Nieuw Land). Een verbinding tussen Oostvaardersplassen-Lepelaarplassen-Markermeer is een versterking van de natuur- en recreatieve waarden van het Nationaal Park en past binnen de totale gebiedsontwikkeling tussen Almere, Lelystad en Enkhuizen.
- f. Het verbinden van het Markermeer met de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen bijdraagt aan de doelen van de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en de natuur- en beleefswaarden van Nationaal Park Nieuw Land (NPNL). Dit past binnen de totale gebiedsontwikkeling rondom het IJsselmeergebied.
- g. Waterschap Zuiderzeeland voor de Europese Kaderrichtlijn Water een eenzijdige vispassage moet aanleggen tussen het Markermeer, de Lage Vaart en de Hoge Vaart.
- h. De Bewindspersonen met instemming van de Partijen in 2022 de verkenningsfase hebben afgesloten door het nemen van de Voorkeursbeslissing Oostvaardersoevers, met het Voorkeursalternatief als resultaat.
- i. De Directeur Generaal Water en Bodem van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Directeur Generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur vanuit de PAGW opdrachtgever zijn voor het Project Oostvaardersoevers.
- j. de projectdoelstellingen van het Project Oostvaardersoevers zijn 1) het verbinden van het Markermeer, de Oostvaardersplassen en de Lepelaarplassen tot een toekomstbestendig zoetwater ecosysteem (TBES) en 2) het Project Oostvaardersoevers realiseert met innovatieve waterbouw een aantrekkelijker, beleefbaarder en veilig merengebied.

- k. Partijen de projectdoelstellingen ondersteunen en zich vanuit hun rollen, taken, verantwoordelijkheden en/of bevoegdheden inzetten om de, onder lid j, genoemde doelstellingen te realiseren.
- l. voor het Project Oostvaardersoever, de zogenoemde MIRT systematiek (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) wordt gevolgd en dat Partijen afspraken willen maken over de samenwerking in de Planning- en Studiefase.
- m. het doel van de Planning- en Studiefase is het nemen van de Projectbeslissing, door het Voorkeursalternatief verder uit te werken tot een vergunbaar en realiseerbaar ontwerp. Hiertoe hebben Partijen in 2025 de Scope aangescherpt in de Bestuurlijk Overleggen Oostvaardersoever.
- n. uit de spelregels van het MIRT volgt dat de projectbeslissing slechts wordt genomen als er overeenstemming is tussen betrokken Partijen over de technische uitwerking van het Geïntegreerd ontwerp, indien er genoeg financiële middelen beschikbaar zijn om het Geïntegreerd ontwerp te realiseren, indien er overeenstemming is over het toekomstig beheer, er voldaan is aan de juridische- en wettelijke vereisten, indien er overeenstemming is over het toekomstig beheer en indien er door middel van de Planning- en Studiefase voldaan is aan de inhoudelijke vereisten conform het Informatieprofiel.

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1: begripsomschrijving

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- a. Aanlegfase: tijdens de Aanlegfase wordt het Geïntegreerd ontwerp, conform de uitwerking uit de Planning- en Studiefase, daadwerkelijk uitgevoerd en het Project daarmee gerealiseerd.
- b. AVG: Algemene Verordening Gegevensverwerking.
- c. Beheer- en onderhoudsfase: de fase na de Aanlegfase, waarin het aangelegde wordt beheerd, en onderhouden en zo nodig bediend ten behoeve van de instandhouding.
- d. Bestuurlijk Overleg: gremium waarin bestuurders/directeuren van Partijen zitting hebben.
- e. Bewindspersonen: de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).
- f. Geïntegreerd ontwerp: het vergunbare en realiseerbare ontwerp dat input vormt voor de omgevingsprocedures.
- g. Informatieprofiel: De MIRT-spelregels schrijven de informatie voor die in elk geval in kaart moet worden gebracht per fase in het MIRT-proces. De specifieke informatie die per fase nodig is, waaronder de Planning- en Studiefase, is uitgewerkt in een Informatieprofiel.
- h. Initiatiefnemers Project Oostvaardersoever: Provincie Flevoland en Rijkswaterstaat.
- i. IOG: Intern opdrachtgever Rijkswaterstaat.

- j. Kernteam: gremium dat verantwoordelijk is voor de dagelijkse uitvoering van het Project waarin de Partijen zitting hebben.
- k. Managementteam: gremium waarin de voor Project Oostvaardersoever verantwoordelijke managers van Partijen zitting hebben.
- l. Meekoppelkansen: andere opgaven in het plangebied die met het Voorkeursalternatief meegekoppeld kunnen worden.
- m. MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport.
- n. MIRT Systematiek: de systematiek zoals vastgelegd in de "Spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport" november 2022.
- o. Opdrachtgevers PAGW: Ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).
- p. PAGW: Programmatische Aanpak Grote Wateren. PAGW is een programma van de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).
- q. Partijen: alle Partijen tezamen die deze samenwerkingsovereenkomst hebben getekend.
- r. Planning- en Studiefase: de fase na de verkenningsfase. In de Planning- en Studiefase wordt het Voorkeursalternatief verder uitgewerkt tot een vergunbaar, realiseerbaar geïntegreerd ontwerp en er worden voorbereidingen getroffen voor de aanlegfase. De Planning- en Studiefase eindigt in het kader van deze overeenkomst wanneer de in de Planning- en Studiefase aangevraagde vergunningen onherroepelijk zijn verkregen.
- s. Project Oostvaardersoever: het samenhangende Project dat invulling geeft aan de doelstellingen: 1) het verbinden het Markermeer, de Oostvaardersplassen en de Lepelaarplassen tot een toekomstbestendig zoetwater ecosysteem (TBES) en 2) het Project Oostvaardersoever realiseert met innovatieve waterbouw een aantrekkelijker, beleefbaarder en veilig merengebied.
- t. Projectbeslissing: een formeel besluit in het kader van MIRT het (MIRT 3), aan het einde van de Planning- en Studiefase waarin de Scope van het Project, de realisatieperiode, de bekostiging, de verdeling tussen Partijen en de marktbenadering worden vastgesteld ten behoeve van de Aanlegfase.
- u. Projectgebied: plangebied zoals opgenomen in het document Kennisgeving voorkeursbeslissing Oostvaardersoever en MER 1e fase project Oostvaardersoever.¹
- v. Projectteam: het Kernteam inclusief door het Kernteam aangestuurde specialisten van de Partijen.
- w. Regio: bestaande uit de decentrale overheden: gemeente Almere, gemeente Lelystad, provincie Flevoland.
- x. Samenwerkruimte: online documentmanagementsysteem met alle (werk)documenten van Project Oostvaardersoever vrij toegankelijk voor het Projectteam ten behoeve van de samenwerking.
- y. Scope: het in artikel 4 lid 2 beschreven samenhangende maatregelenpakket waarvoor het Kernteam de opdracht heeft gekregen van de Bewindspersonen om deze uit te werken.

¹ [Documenten voorkeursbeslissing | Platform Participatie](#)

- z. Scopewijziging: een wijziging van de Scope van het Project Oostvaardersoever zoals omschreven in artikel 4 lid 2.
- aa. Strategisch Team: gremium waarin strategisch adviseurs van de Partijen zitting hebben.
- bb. Verkenningfase: de fase waarin de oplossingsrichtingen werden onderzocht en werd onderzocht met welke andere gebiedsopgaven wel of niet gekoppeld werd. Deze fase leidde tot een Voorkeursalternatief waarbij globaal inzicht werd gegeven in de kosten en zicht werd gegeven op de financiering van het Voorkeursalternatief. Deze fase leidde uiteindelijk tot de Voorkeursbeslissing.
- cc. Verwerkingsverantwoordelijken; de organisaties of personen die persoonsgegevens verwerken zoals bedoeld in de AVG.
- dd. Voorkeursalternatief: het ontwerpalternatief met het pakket van samenhangende maatregelen dat de beste oplossing geeft voor de projectdoelstellingen van het Project Oostvaardersoever, zoals beschreven in de Voorkeursbeslissing Oostvaardersoever.
- ee. Voorkeursbeslissing in het kader van het MIRT (MIRT 2): formeel door de Bewindspersonen aan het einde van de Verkenningfase genomen besluit om het Voorkeursalternatief nader te laten uitwerken in de Planning- en Studiefase.²

Artikel 2: doel van de overeenkomst

1. Deze overeenkomst regelt de samenwerking tussen Partijen binnen het Project Oostvaardersoever gedurende de Planning- en Studiefase.
2. De samenwerking tussen Partijen dient te leiden tot:
 - een door alle Partijen gedragen Geïntegreerd Ontwerp waarmee invulling wordt gegeven aan de projectdoelstellingen als genoemd in artikel 1 lid 5;
 - een door alle Partijen gedragen Projectbeslissing, ondertekend door de Bewindspersonen;
 - het ter beschikking stellen van voldoende budget en personele capaciteit voor uitwerking van het Voorkeursalternatief tot een vergunbaar en realiseerbaar ontwerp;
 - het bevorderen en behouden van maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor het Project Oostvaardersoever;
 - duidelijke en transparante rolverdeling tussen Partijen met behoud van eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
 - het elkaar actief informeren over eventuele met het Project Oostvaardersoever interfererende ontwikkelingen;
 - duidelijkheid en overeenstemming over het toekomstige eigendom, beheer, onderhoud en eventueel bediening van de maatregelen zoals omschreven in de Scope in artikel 4 lid 2, inclusief financiering.
3. De overwegingen vormen een integraal onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst. Bij tegenstrijdigheid prevaleren de artikelen boven de overwegingen en de bijlagen.
4. Verplichtingen welke naar hun aard bestemd zijn om ook na beëindiging van het samenwerkingsovereenkomst voort te duren, blijven na beëindiging van deze samenwerkingsovereenkomst bestaan.

² [Documenten voorkeursbeslissing | Platform Participatie](#)

Artikel 3: planning

1. Partijen streven ernaar dat de Projectbeslissing uiterlijk in maart 2029 door de Bewindspersonen in afstemming/samenspraak met Partijen wordt genomen.
2. Partijen streven naar de start van uitvoering in 2030 en 2034 als beoogd oplevermoment, met de mogelijkheid het verondiepen van het luwtegebied na 2034 af te ronden.
3. Partijen spannen zich maximaal in om omgevingsrechtelijke procedures met succes te doorlopen om de aanleg van Project Oostvaardersoever mogelijk te maken zodat de Aanlegfase tijdig kan starten.
4. Voor afronding van de Planning- en Studiefase maken Partijen nieuwe afspraken ten behoeve van de Aanlegfase.

Artikel 4: scope

1. Partijen hebben na het nemen van de Voorkeursbeslissing, gezamenlijk de Scope aangescherpt van het Voorkeursalternatief.
2. Partijen committeren zich aan het realiseren van de Scope zoals overeengekomen in het Bestuurlijk Overleg van 2 april 2025 en 2 juli 2025 bestaande uit het uitwerken van de volgende samenhangende maatregelen om de projectdoelstellingen (zie artikel 1 lid s) te behalen:

Ecologie:

- Tweezijdige vismigratievoorziening bij De Blocq van Kuffeler (Oostvaardersdiep);
- Waterinlaten middels een hevel bij de Kop van Knardijk (Oostvaardersplassen) en Jacobsslenk (Lepelaarplassen);
- Wateruitlaat middels gemaal met kattenrug bij Westvaarders (Oostvaardersplassen), aangevuld met zo veel mogelijk afstroom via De Blocq van Kuffeler;
- Luwtegebied ter hoogte van Westvaarders:
 - a) ca. 50 ha;
 - b) Waterdiepte van gemiddeld ca. 2,5 meter;
- Binnendijkse water- en vismigratievoorzieningen.

Beleving:

- Locatie Kop Knardijk: scenario 'achter de dijk' uit het Eindrapport Belevingswaarden Oostvaardersoever van Bureau Nieuwe Gracht, bestaande uit de volgende bouwstenen:
 - a) Trappartijen aan de zuid- en noordzijde van de strekdam;
 - b) Aanvullende maatregelen uit het scenario 'achter de dijk.'
- Locatie Westvaarders: scenario 'achter de dijk' uit het Eindrapport Belevingswaarden Oostvaardersoever van Bureau Nieuwe Gracht, bestaande uit de volgende bouwstenen:
 - a) Beleefbaar maken van het gemaal voor de wateruitlaat;
 - b) Aanvullende maatregelen uit het scenario 'achter de dijk.'
- Gedurende de Planning- en Studiefase worden de effecten van de maatregelen voor beleving in beeld gebracht op onder andere veiligheid en ecologisch doelbereik, ten behoeve van uitvoerbaarheid en haalbaarheid van de maatregelen.

3. Scopewijzigingen worden alleen in overweging genomen indien er financiering is voor de Scopewijziging, wordt bijgedragen aan het doelbereik en het Bestuurlijk Overleg unaniem positief adviseert.

Uiteindelijke besluitvorming ligt bij de Bewindspersonen.

4. Voor de aanleg van de tweezijdige vismigratievoorziening bij De Blocq van Kuffeler wordt middels een subsidie afspraken gemaakt tussen het Waterschap en het Rijk. Het Bestuurlijk Overleg wordt geïnformeerd over de voortgang van de opdracht en realisatie.
5. Bij het uitwerken van de ecologische en civieltechnische maatregelen hebben Partijen oog voor beleving.

Artikel 5: organisatie en besluitvormingsproces

1. Partijen streven naar een unaniem bestuurlijk advies over de Projectbeslissing. Om dit te bereiken zullen Partijen op ambtelijk en bestuurlijk niveau in goed overleg en naar alle redelijkheid, alles doen wat nodig is om tot dit uniforme advies te komen.
2. Partijen zijn binnen Project Oostvaardersoever georganiseerd en gerepresenteerd middels een Kernteam, Projectteam, Strategisch Team, Managementteam en Bestuurlijk Overleg.
3. Partijen streven naar efficiënte samenwerking, waarbij de organisatie bijdraagt aan optimale inzet van capaciteit en middelen en effectief toewerken naar de Projectbeslissing en Aanlegfase.
4. Om het gestelde in lid 1 te bereiken, wordt door het Kernteam de benodigde beslisinformatie ter beschikking gesteld.
5. Het Projectteam is verantwoordelijk voor het produceren en toetsen van producten onder aansturing van het Kernteam.
6. Het Kernteam legt verantwoording af aan de intern opdrachtgever, de opdrachtnemer van de beleidsDG's en opdrachtgever van het Kernteam.
7. Het Kernteam is verantwoordelijk voor:
 - De dagelijkse voortgang van het project, waarbij wordt gewerkt aan beide projectdoelstellingen;
 - Borgen van integraliteit en draagvlak onder de partners door zoveel mogelijk de expertise en kennis van de partners te benutten;
 - Verantwoording en voorbereiding van besluitvorming;
 - Toelichten van producten en gericht ophalen van adviezen;
 - Tijdig opschalen en onderbouwen van issue;
 - De aansturing van het ingenieursbureau.
8. Het Strategisch Team is verantwoordelijk voor:
 - Gevraagd en ongevraagd adviseren met betrekking tot strategische aandachtspunten (o.a. raakvlakken en keuzes die invloed hebben op het proces of ontwerp), politiek-bestuurlijke gevoeligheden en besluitvorming;
 - Beschouwen of producten voldoende integraal zijn afgewogen en ieders belangen hierin vertegenwoordigd zijn;
 - Verwerken van bovenstaande twee verantwoordelijkheden van het Strategisch Team tot een gebundeld advies, waarbij niet met één mond hoeft te worden gepraat;
 - Voorbereiden interne besluitvorming in eigen organisatie;
 - Voorbereiden van besluitvorming in het Managementteam en Bestuurlijk Overleg;

- Coördineren inbreng organisatie in werkgroepen.
9. Het Managementteam is verantwoordelijk voor:
- Geven van SMART geformuleerde deelopdrachten, die bijdragen aan de projectdoelstellingen (zie begripsomschrijving 's') en vaststellen van de resultaten van deze deelopdrachten;
 - Aansturen op basis van geld, tijd en kwaliteit, integraliteit en borging van belangen;
 - Nemen van besluiten op het gebied van capaciteit en middelen;
 - Voorbereiden van het Bestuurlijk Overleg en vaststellen van de agenda van dit overleg.
10. Het Bestuurlijk Overleg is verantwoordelijk voor:
- Borgen van de gedragenheid en haalbaarheid vanuit de gebiedspartners;
 - Geven van richting op zaken waarover ambtelijk geen consensus kan worden bereikt;
 - Adviseren van de Bewindspersonen op het gebied van Scope, tijd en geld;
 - Adviseren van de Bewindspersonen op de hoofdproducten die tijdens de Planning- en studiefase worden opgesteld;
 - Voorbespreken van de besluitvormingstrajecten bij de verschillende partners.
11. Indien er in het Bestuurlijk Overleg geen consensus wordt bereikt over het advies over de Projectbeslissing dan wordt er geëscaleerd naar het Ministerie/de Bewindspersonen en worden de verschillende standpunten in het desbetreffende advies verwoord en gepresenteerd aan de Bewindspersonen. Op basis hiervan neemt het Ministerie/nemen de Bewindspersonen een besluit.
12. Rijkswaterstaat en Waterschap Zuiderzeeland maken nadere afspraken over de vormgeving van de samenwerking, met het oog op artikel 8 lid 7.

Artikel 6: escalatieladder

1. Wanneer Partijen het niet eens zijn over (de gang van) zaken dan vinden er gesprekken op ambtelijk niveau plaats en indien nodig wordt de zaak opgeschaald via het Strategisch Team, Managementteam en Bestuurlijk Overleg.
2. Indien er een kwestie speelt tussen specifieke Partijen, dan kunnen de desbetreffende Partijen bilateraal escaleren.
3. Als er sprake is van politiek-bestuurlijke aspecten en/of wanneer ambtelijk overleg niet leidt tot een oplossing dan wordt opgeschaald naar de bestuurlijk verantwoordelijke(n) van de Initiatiefnemers Oostvaardersoever die met de bestuurders van de desbetreffende Partijen spreken. Het Bestuurlijk Overleg wordt in een dergelijk geval geïnformeerd.
4. Partijen streven ernaar om kwesties op een minnelijke manier op te lossen. Indien tussen de Partijen echter geen minnelijke overeenstemming wordt bereikt, kan in het uiterste geval, artikel 13 van toepassing zijn.

Artikel 7: financiële bepalingen en capaciteitsinzet

1. Voor het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit van het Markermeer is een taakstellend budget van €100,65 miljoen (inclusief btw, prijspeil 2025) via de PAGW vanuit het Deltafonds toegekend. De €7,0 miljoen voor de Planning- en studiefase maakt hier geen onderdeel van uit.

Voor het vergroten van de belevingswaarde is een taakstellend budget van €6,5 miljoen (inclusief btw, prijspeil 2029) via de regionale Partijen toegekend.

2. Het Taakstellend budget voor het Project, wordt door de Partijen als volgt gefinancierd, behoudens positieve besluitvorming door de bevoegd gezagen voor deze middelen:

- Het Rijk via (PAGW en begroting LVVN) 1 ^e , 2 ^e en 3 ^e tranche	€ 100,65 miljoen
- Provincie Flevoland	€ 4,0 miljoen
- Gemeente Almere, Provincie Flevoland, en het Rijk via Fonds Verstedelijking Almere	€ 2,0 miljoen
- Gemeente Lelystad	€ 0,5 miljoen
- Stichting Het Flevo-landschap	€ 0,1 miljoen
3. Uit dit Taakstellend budget worden alle kosten (inclusief btw) gefinancierd voor de Aanlegfase alsmede tien jaar beheer en onderhoud na oplevering en 10 jaar monitoring.
4. Uit het budget voor de Planning- en Studiefase worden alleen maatregelen uitgewerkt als deze onderdeel zijn van de Scope, genoemd in artikel 4 lid 2, en als er zicht is op financiering van deze maatregelen.
5. De kosten van de Planning- en Studiefase komen voor rekening van het Rijk. Hierbij is het inkoopbeleid van Rijkswaterstaat van toepassing. Indien een andere partij maatregelen aanbesteedt, geldt het inkoopbeleid van de betreffende partij.
6. De bijdragen, genoemd in lid 2, zijn toegekend aan het Project Oostvaardersoever vanuit verschillende doelstellingen die zich scharen onder de Projectdoelstellingen. De bijdrage van het Rijk is gekoppeld aan de doelen van de PAGW. De bijdrage van de provincie Flevoland wordt ingezet voor verkeersveilige, aantrekkelijke en beleefbare verbindingen. De gemeente Almere, provincie Flevoland en het Rijk via Fonds Verstedelijking Almere leveren een bijdrage voor het vergroten van de belevingswaarde bij de locatie Westvaarders. Gemeente Lelystad heeft de bijdrage gekoppeld aan het vergroten van de belevingswaarde bij de locatie de Kop van de Knardijk. Het Flevo-landschap levert een bijdrage aan ecologische voorzieningen in de Lepelaarplassen.
7. Financiële risico's: mee- en tegenvallers worden als volgt verdeeld over de Partijen:
 - a. Bij tegenvallers wordt ervan uitgegaan dat het Rijk verantwoordelijk is voor het realiseren van PAGW maatregelen en de Regio is verantwoordelijk voor maatregelen ten behoeve van beleving;
 - b. Tenzij het Bestuurlijk Overleg anders beslist geldt het volgende: i) tegenvallers worden -indien aanscherping van de Scope niet mogelijk is - verrekend gedurende de looptijd van het Project binnen het kaderstellend budget en ii) aanbestedingsmeevallers blijven beschikbaar binnen het Project Oostvaardersoever, maar kunnen niet worden aangewend voor aanvullende maatregelen die niet zijn opgenomen in de Scope;
 - c. Meevallers worden na afronding van het Project Oostvaardersoever verrekend op dezelfde manier als tegenvallers.
8. Partijen realiseren zich dat het Taakstellend budget is gebaseerd op een raming in de Verkenningsfase en dat de raming gedurende de Planning- en Studiefase nog kan wijzigen. Indien de raming in de Planning- en Studiefase hoger uitvalt, treden Partijen in overleg via het Bestuurlijk Overleg om te bepalen hoe hiermee om te gaan. Hierbij wordt het uitgangspunt gehanteerd dat Partijen ten eerste de oplossing zoeken middels het aanscherpen van de Scope.
9. Partijen zijn verantwoordelijk, gelet op de bepalingen uit artikel 5, voor het leveren van voldoende kennis en deskundige capaciteit voor alle werkzaamheden die binnen het Project Oostvaardersoever moeten worden uitgevoerd.

10. De als gevolg van deze samenwerkovereenkomst te maken personeels- en apparaatskosten, alsmede de reis- en bestuurskosten van Partijen, komen voor rekening van de desbetreffende Partij. Tot de apparaatskosten behoren eveneens kosten voor vergader- en werkruimtes.
11. Provincie Flevoland stelt gedurende de Planning- en Studiefase jaarlijks €100.000 (zegge: honderdduizend) beschikbaar ten behoeve van proceskosten gericht op het omgevingsmanagement, als flexibel inzetbaar budget naast het Rijksbudget. Het genoemde bedrag is voor 2025 toegekend ten tijde van het opstellen van deze overeenkomst en kan in navolgende jaren wijzigen vanwege interne herverdeling van provinciale middelen. In dit geval worden Partijen hiervan op de hoogte gesteld. De programmamanager van provincie Flevoland is verantwoordelijk en gemachtigd voor besteding van dit budget.
12. Provincie Flevoland stelt voor 0,5 fte een omgevingsmanager beschikbaar aan het Kernteam.
13. Als een van de Partijen onvoldoende ter zake deskundige capaciteit kan leveren dan wordt gehandeld conform de escalatieladder zoals opgenomen in artikel 6.
14. Voor kosten die voortvloeien uit inzet van middelen zoals bedoeld in artikel 4 lid 4 maken Partijen nadere afspraken. Deze afspraken worden gemaakt voordat deze middelen worden ingezet.
15. Partijen spannen zich gezamenlijk in risico's te beheersen die de voortgang en doorgang van het Project beïnvloeden en daarmee financiële impact hebben.
16. Het Waterschap tekent deze overeenkomst behoudens definitieve besluitvorming op 27 november 2025, over het financiële kader voor de tweezijdige vismigatievoorziening bij de Blocq van Kuffeler.

Artikel 8: afspraken eigendom en beheer en onderhoud

1. Er wordt niet gestart met aanbesteding van de aanleg van een maatregel voordat het beheer-, onderhoud- en monitoringplan en de financiering van het beheer als benoemd in resp. lid 2 en lid 4 zijn vastgesteld.
2. In de Planning- en Studiefase wordt, voor de maatregelen, een beheer-, onderhoud- en monitoringplan opgesteld. Hierin wordt in ieder geval inzicht gegeven in het eigendom en de benodigde werkzaamheden t.a.v. beheer/onderhoud en bediening voor de instandhouding (van het gebied) en de kosten (en de benodigde afspraken) hiervan.
3. Voor het einde van de Planning- en Studiefase maken Partijen afspraken over de financiering van de periode na de eerste 10 jaar beheer, onderhoud en monitoring. Provincie Flevoland en beoogd eigenaars/beheerders (conform lid 8 en 9) van binnendijkse maatregelen gaan onder andere in gesprek over het SNL (Subsidiestelsel Natuur en Landschap) en Natura2000.
4. De invulling van het beheer, onderhoud en monitoring dient door Partijen in overeenstemming met de toekomstige beheerder(s) en eigenaren te worden vastgelegd.
5. Partijen zullen redelijkerwijs toestemming verlenen voor het betreden van grondgebied ten behoeve van werkzaamheden in de Planning – en Studiefase. De daadwerkelijke betreding dient voorafgaand in overleg met Partijen zijn afgestemd en te voldoen aan wet en regelgeving.
6. Rijkswaterstaat zal het luwtegebied in eigendom krijgen, beheren, monitoren en onderhouden.

7. Waterschap Zuiderzeeland zal onder voorwaarden de inlaten en de uitlaat over de primaire waterkering in eigendom krijgen, beheren en onderhouden. De voorwaarden zullen nader worden uitgewerkt gedurende de Planning- en Studiefase.
8. Staatsbosbeheer zal de binnendijkse objecten in de Oostvaardersplassen in eigendom krijgen, beheren en onderhouden.
9. Stichting het Flevo-landschap zal de binnendijkse objecten in de Lepelaarplassen in eigendom krijgen, beheren en onderhouden.
10. Over het eigendom, beheren en onderhouden van de vispassages in het Wilgenbos dienen Partijen (Stichting het Flevo-landschap, Waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer) nadere afspraken te maken over de rol en taakverdeling.
11. Over het eigendom, beheren en onderhouden van de maatregelen voor beleving dienen Partijen (provincie Flevoland, gemeente Almere, gemeente Lelystad) nadere afspraken te maken over de rol en taakverdeling.

Artikel 9: gegevensuitwisseling, gegevensbescherming en privacy

1. Archivering van gegevens van het Project Oostvaardersoever vindt plaats door Rijkswaterstaat.
2. Partijen hebben toegang tot de Samenwerkruimte van Rijkswaterstaat voor samenwerken met derden waarop projectgegevens worden gedeeld. Het Kernteam beheert de toegang tot de Samenwerkruimte. Indien noodzakelijk wordt vertrouwelijke informatie afgeschermd.
3. Voor vertrouwelijke informatie geldt een geheimhoudingsplicht, tenzij openbaar gemaakt moet worden op grond van wettelijk voorschrift (Wet open overheid).
4. Om de capaciteitsvraag bij het opvragen van data bij een Partij te beperken wordt zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van openbare bronnen en datasets. Alleen niet openbare bronnen en datasets worden opgevraagd bij de betreffende Partij.
5. Desgevraagd leveren Partijen de voor de Planning- en Studiefase benodigde beschikbare gegevens op tijd en kosteloos aan. Dit om te voorkomen dat Partijen worden aangesproken zelf gegevens in te winnen. De gegevens worden alleen gebruikt voor het Project Oostvaardersoever.
6. Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanvragen en laten wijzigen van autorisaties van medewerkers voor de Samenwerkruimte voor samenwerken met derden en (eventuele) andere systemen die worden gedeeld.
7. Partijen informeren elkaar direct en actief over eventuele met het Project Oostvaardersoever interfererende ontwikkelingen.
8. Partijen zijn op grond van de AVG zelfstandig Verwerkingsverantwoordelijken voor de voor hun eigen doeleinden verwerkte persoonsgegevens. Ten aanzien van de persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het Project Oostvaardersoever zijn betrokken Partijen gezamenlijk verantwoordelijk. Zij bepalen samen het doel en middelen (incl. bewaartermijnen) van de verwerkte persoonsgegevens.

9. De provincie Flevoland en Rijkswaterstaat treden op als loket waar betrokkenen hun rechten op grond van de AVG (waaronder recht op inzage, verbetering, verwijdering) kunnen inroepen ten aanzien van de gegevensverwerking in het kader van het Project Oostvaardersoever. Overige Partijen verwijzen desgevraagd naar de provincie Flevoland en Rijkswaterstaat of sturen verzoeken door.
10. Partijen geven alle medewerking om het verzoek tot inzage goed te kunnen behandelen en afhandelen.
11. Bij de afhandeling van een Woo-verzoek dat gaat over of raakt aan het Project, vindt door de betreffende partner waar het Woo-verzoek is ingediend, afstemming plaats met Partijen over de planning en wijze van afhandeling.

Artikel 10: communicatie en participatie

1. Partijen zijn ieder verantwoordelijk voor de eigen interne communicatie over het Project Oostvaardersoever.
2. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor en verzorgt de woordvoering specifiek over de verantwoordelijkheden van Rijkswaterstaat als beheerder van het Markermeer en PAGW. De woordvoering over acties of besluitvorming van de Bewindspersonen, ligt bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
3. Partijen blijven zelf verantwoordelijk voor woordvoering over zaken met betrekking tot hun eigen wettelijke taken, posities en verantwoordelijkheden.
4. Provincie Flevoland is verantwoordelijk voor en verzorgt de overall woordvoering over het Project Oostvaardersoever, behoudens het gestelde in leden 10.2 en 10.3 en stemt externe woordvoering af met Rijkswaterstaat als mede initiatiefnemer en met de voor het onderwerp relevante andere samenwerkingspartij. Andere Partijen worden ten allen tijd separaat geïnformeerd.
5. De externe communicatie en participatie heeft tot doel om maatschappelijk draagvlak te creëren en te behouden voor het Project Oostvaardersoever. Hierbij worden de principes van Strategisch Omgevingsmanagement op een passende wijze toegepast.
6. Partijen hanteren voor producten en communicatie- en participatiemiddelen de huisstijl van het Project Oostvaardersoever. Voor producten waarover de Bewindspersonen besluiten wordt de huisstijl Rijksoverheid gehanteerd.
7. Partijen spannen zich in om, in lijn met de vereisten uit de Omgevingswet, de participatie vorm te geven.

Artikel 11: inwerkingtreding en werkingsduur van de overeenkomst

1. Deze overeenkomst treedt in werking op moment van ondertekening en eindigt wanneer alle, in de Planning- en Studiefase aangevraagde vergunningen onherroepelijk zijn verkregen en een uitvoeringsovereenkomst is afgesloten.
2. Alle rechtsgevolgen die voortvloeien uit de samenwerkovereenkomst en die naar hun aard geacht worden door te werken of eventueel ontstaan na beëindiging van de samenwerkovereenkomst worden afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in de samenwerkovereenkomst.

Artikel 12: onvoorziene omstandigheden en wijzigingen van de overeenkomst

1. Partijen treden met elkaar in overleg als zich onvoorziene omstandigheden voordoen, die van dien aard zijn dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de samenwerkovereenkomst niet meer mag worden verwacht. Partijen zullen in goed overleg zo nodig de samenwerkovereenkomst daaraan aanpassen.
2. Als de onvoorziene omstandigheden van dien aard zijn dat wijziging van de samenwerkovereenkomst geen uitkomst biedt, kan dit voor de Partij die zich op die omstandigheden beroept, aanleiding geven zich te wenden tot de rechter conform het bepaalde in artikel 13 en eventueel met een beroep op het gestelde in artikel 14.

Artikel 13: geschillen over de overeenkomst

1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
2. Er is sprake van een geschil indien een der Partijen daarvan schriftelijk en gemotiveerd melding maakt aan de andere Partijen, waarna de Partijen binnen 20 werkdagen na een zodanige melding eerst met elkaar in overleg treden om te bezien of in der minne een oplossing van het geschil kan worden gevonden.
3. Indien tussen de Partijen geen overeenstemming wordt bereikt, staat het ieder van de Partijen vrij om het geschil voor te leggen aan de bevoegde rechter te Den Haag. Elke Partij draagt de eigen kosten, voortvloeiend uit de procedure voor geschilbeslechting.

Artikel 14: ontbinding van de overeenkomst

1. Een onvoorziene omstandigheid die met zich brengt dat ongewijzigde instandhouding van (enige bepaling van) de samenwerkovereenkomst naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet (meer) kan worden verwacht, kan conform artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek leiden tot (gedeeltelijke) wijziging of (gedeeltelijke) ontbinding van deze samenwerkovereenkomst.
2. De Partij, aan wiens zijde een omstandigheid als bedoeld in het vorige lid opkomt, is gehouden de andere Partijen daarvan onmiddellijk schriftelijk in kennis te stellen en, voorafgaand aan een beroep op de regeling betreffende onvoorziene omstandigheden in de zin van artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek, in overleg te treden met de andere Partijen, teneinde de ontstane situatie en de consequenties daarvan te beperken en, indien mogelijk, in onderling overleg op te lossen in de geest van deze samenwerkovereenkomst.
3. Partijen zijn gerechtigd de samenwerkovereenkomst gerechtelijk te ontbinden (buitengerechtelijke ontbinding wordt derhalve uitgesloten) indien een van de Partijen zijn verplichtingen uit de samenwerkovereenkomst toerekenbaar niet nakomt en de toerekenbare niet-nakoming van een zodanige aard is dat deze ontbinding rechtvaardigt, een en ander als bedoeld in artikel 6:265 e.v. van het Burgerlijk Wetboek. De gevolgen van deze ontbinding voor Partijen worden in artikel 6:265 e.v. van het Burgerlijk Wetboek geregeld.

4. De Partij die de afspraken in deze overeenkomst toerekenbaar niet nakomt draagt de kosten, die gepaard gaan met ontbinding van deze overeenkomst, conform artikel 6:74 e.v. van het Burgerlijk Wetboek.
5. Het optreden van omstandigheden zoals bedoeld in de artikelen 12 en 13 is niet per definitie reden tot ontbinden van de gehele overeenkomst. Partijen die door willen hebben gelegenheid deze gehele overeenkomst te wijzigen en onder de gewijzigde overeenkomst door te gaan.
6. In het uiterste geval dat het Project Oostvaardersoever wordt opgeheven, wordt deze overeenkomst ontbonden.

Artikel 15: nadeelcompensatie

1. Aanvragen om nadeelcompensatie komen voor rekening van de Partij voor wiens opgave de maatregel wordt uitgevoerd, ongeacht wie de vergunning voor de desbetreffende maatregel heeft aangevraagd. Op het moment dat een verzoek voor nadeelcompensatie wordt ingediend, treedt de ontvangende Partij in overleg met de Partij voor wiens opgave de maatregel wordt uitgevoerd. Een en ander binnen de grenzen van het bepaalde in afdeling 15.1 Omgevingswet in samenhang met titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 16: publicatie

1. Na ondertekening van deze samenwerkovereenkomst wordt de tekst daarvan gepubliceerd in de Staatscourant door Rijkswaterstaat.
2. Bij wijzigingen in de samenwerkovereenkomst vindt het eerste lid overeenkomstige toepassing.
3. Van toetreden of uittreden van Partijen, of ontbinden van deze overeenkomst, wordt melding gemaakt in de Staatscourant.

Artikel 17: slotbepalingen

1. De afspraken (voortvloeiend) uit deze samenwerkovereenkomst laten de publiekrechtelijke rechtspositie van Partijen onverlet.

Aldus opgemaakt en in zeventvoud ondertekend:

Rijkswaterstaat:

te Lelystad d.d. 6/11/2025

Provincie Flevoland:

te Lelystad d.d. 6/11/2025

Gemeente Lelystad:

te Lelystad d.d. 6/11/2025

Gemeente Almere:

te Lelystad d.d. 6-11-2025

Waterschap Zuiderzeeland:

te Lelystad d.d. 6-11-2025

Staatsbosbeheer:

te Lelystad d.d. 6 nov '25

Het Flevo-landschap:

te Lelystad d.d. 6/11/2025